

Лідія Піскозуб

ЗАСОБИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КНИГ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ

На прикладі новітніх технічних засобів та пристроїв для читання проаналізовано сучасні тенденції популяризації книжкових видань. До уваги взято продукцію сучасних українських видавництв та інтернет-ресурси, що здобули максимальну популярність серед різних категорій читачів.

Ключові слова: електронне видання, контент, гаджет, інновація, Інтернет, книга, друковане видання.

Lidiia Piskozub

MEANS OF BOOKS POPULARIZATION IN DIGITAL ERA

On the example of the latest technical tools and reading devices, modern trends of popularization of book editions are analyzed. The products of modern Ukrainian publishing houses and Internet resources that gained maximum popularity among different categories of readers are taken into account.

Key words: electronic edition, content, gadget, innovation, Internet, book, printed edition.

Останнє десятиліття характеризується удосконаленням та стрімким впровадженням у повсякдення все більшої кількості новинок, що стосуються видавничого ринку. Асортимент видавничої продукції урізноманітнюється та змінюється, зважаючи на нові тенденції та технології ство-

рення видань (при цьому, чимало видавництв випускають цифрові новинки паралельно із друкованими аналогами, що дає вибір читачеві). Змінюється не наповнення (контент видання), а засоби його відтворення. Відтак, кожна цільова аудиторія користується тими продуктами, які адаптовані саме для її смаків, уподобань та, навіть, локації перегляду. Розглянемо декілька груп книг, що користуються найбільшим попитом у сучасного читача:

1. Задля збільшення читацького попиту та популяризації читання все більше книг привертають увагу інтерактивністю їх оформлення. *Власне інтерактивні книги* — ті, де розвиток сюжету залежить безпосередньо від читача, це вміле поєднання елементів книжкового дизайну, рухомих елементів із текстом та графікою, що спонукають аудиторію до певних дій чи розвитку мислення, розвивають чи акцентують суто візуальне та тактильне сприйняття. Однак дедалі частіше трапляються й інтерактивні книги із аудіосупроводом (скажімо, на zlatka.com.ua). Серед видавців-лідерів інтерактивних книг зазначимо «А-БА-Б-Га-ЛА-МА-ГА», «Видавництво Старого Лева» та «Gutenbergz» [1, с. 164].

2. *3D, 4D-книги* — інноваційний вид книжкового мистецтва, при якому книги набувають ознак об'ємного «живого» зображення (кожна 4D-книга містить додаткові позначки «доповнена реальність») у сукупності із використанням планшета чи інших гаджетів. Оскільки дані книги містять широкий ілюстративний ряд, створений із застосуванням спеціальних графічних технологій, вони, переважно, використовуються з навчальною метою у початковій та середній школі (дитячі енциклопедії, атласи). Найчастіше можемо побачити їх у видавництві «ТМ Devar Kids», що спеціалізується на випуску книг із доповненою реальністю, у вже згаданому yakaboо.ua та інших найбільших чи нових книжкових інтернет-магазинах країни (rozetka.com.ua, prom.ua, artstudiums.com тощо).

3. *Аудіокниги* — поруч із інтерактивними та 3D (4D)-книгами, що за змістом та елементами дизайну призначені, здебільшого, для читача-дитини, аудіокниги популярні у якнайширшій читацькій аудиторії. Доступність їх популяризації як у відсутності прив'язки до локації читача, можливості швидкого запам'ятовування текстів (зокрема — з навчальною метою), малих затрат часу на отримання великих обсягів інформації будь-яких видів, так і в економічності створення та універсальності форматів для їх перегляду. Крім цього, вони виконують низку функцій: просвітницьку, навчальну, розважальну і є основним видом книг для людей із вадами зору [2]. Сьогодні найбільшими видавництвами аудіокниг є «Астролябія», ТОВ «Українська аудіокнига», уже згадане «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», а також численні дистриб'ютори — інтернет-магазини, як-от yakaboo.ua, audiobooks.ua, lavkababu.in.com, nashformat.ua та ін.

4. Іншим аудіовізуальним різновидом книжкових видань є *електронні книги*. При цьому, у різному контексті поняття електронної книги як різновиду сучасних видань часто потребує уточнення, адже слід розрізняти декілька її підвидів — ті, що дозволяють отримувати будь-яку необхідну інформацію за допомогою спеціальних пристроїв (Pocketbook, AirBook) та доступні для читання безпосередньо з комп'ютера. Усі електронні книги побудовані на базі одного із форматів — FB2, EPUB, DJVU, MOBI чи іншого.

Рідери апелюють до «мобільності» інформації, піднімають питання екології та пропонують чималу кількість допоміжних функцій як, скажімо, словники, підсвітка екрану, зручність читання загалом. Електронні книги як пристрої можна придбати у великих сучасних інтернет-магазинах.

Електронні книги, що читаються безпосередньо з комп'ютера, створюються за допомогою спеціальних програм (скажімо, FlipBook Maker, Book Builder, Flash Book Builder тощо). Принцип їх роботи полягає в конвертації поданої автором інформації у форму оригінальної книги, яка

містить свій набір ефектів, що збільшує комфортність читання — ефект гортання сторінок, закладки, зміна кольорів сторінок, підсвітка тощо. Фактично, авторові доступний процес створення прототипу видання від задуму до загальної форми своїми руками.

Як бачимо, асортимент інновацій у видавничій справі невинно зростає. Щорічно з'являються нові пристрої та нове програмне забезпечення, покликане довести видання до досконалості, змінюються потреби та запити читачів, змінюється світогляд нових поколінь, які «виросли» із технічними засобами у руках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Побідаш І. Л., Рожанська В. О., Фіголь Н. М. Ринок інтерактивних книг в Україні // Обрії друкарства. № 1 (6). 2018. С. 160–169.

2. Погрібна О. Українськомовні аудіокниги: види, функції, асортимент, переваги й недоліки // Український інформаційний простір. № 2(6). 2020. С. 83–100.